

Over schulden gesproken

Verhalen uit de praktijk

Sandra van der Stege

Inleiding

In Nederland zijn veel mensen met schulden. Ongeveer 1 op de 5 mensen heeft moeite om elke maand rond te komen. In de schulden raken kan iedereen overkomen. Doordat je je baan verliest. Of door een scheiding. Veel mensen schamen zich voor hun schulden. En zoeken daarom geen hulp. Maar schulden hebben invloed op je hele leven. Op je gezondheid bijvoorbeeld. En op je relatie.

In dit boek vertellen zes mensen openhartig over hun schulden. Je maakt kennis met Adrie, Ben, Claire, Glenn, Martin en Bo. Ze hebben allemaal een eigen verhaal. Hoe hun schulden zijn ontstaan. Hoe het is om schulden te hebben. Waar ze hulp vonden. En hoe ze leerden om met geld om te gaan. Ze vertellen dit om andere mensen te helpen. Hun advies is: zoek op tijd hulp en schaam je niet! In dit boek lees je ook een interview met Rob. Hij helpt mensen die in de schulden zitten. Rob legt uit hoe *schuldhulpverlening* werkt. En hij geeft tips.

Als het gaat over schulden, worden vaak moeilijke woorden gebruikt. Zoals *voorzieningen*, *budgetcoach* of *bewindvoerder*. De moeilijke woorden in dit boek staan *schuin* gedrukt. Ze worden uitgelegd in de woordenlijst op pagina 75.

Het verhaal van

Adrie

*Je staat altijd onder spanning.
Elk moment kan er iemand bellen.
Iemand die je nog moet betalen!*

– Adrie –

‘Vanaf nu doe ik het op mijn manier’

Adrie (54 jaar) heeft jarenlang geldproblemen. Ze heeft een hele tijd niet door hoe groot de problemen zijn. Haar verhaal laat zien hoe snel schulden ontstaan. En hoe ze je hele leven kunnen beheersen.

Op een zonnige vrijdagmiddag bel ik aan bij Adrie. ‘Eindelijk schrik ik niet meer van de bel’, zegt ze als ze de deur opendoet.

Adrie heeft een vriendelijk gezicht. Haar halflange haar is blond. Ze lacht, maar lijkt ook een beetje gespannen. Adrie gaat me voor naar de woonkamer. Op de bank zitten een jonge vrouw en een klein jongetje. ‘Mijn dochter en kleinzoon zijn op bezoek’, vertelt Adrie.

Op de tafel staan een paar bordjes en glazen.

Op de lamp boven de tafel zit een parkietje. Het ziet er gezellig uit. Adrie gaat naar de keuken om koffie voor me te halen. Haar dochter vertelt hoe trots ze op haar moeder is. Omdat zij, na veel moeilijke jaren, eindelijk uit de schulden is.

‘Wij gaan weer, mam,’ zegt haar dochter als Adrie terugkomt, ‘dan kun jij rustig vertellen.’

En dan begint Adrie haar verhaal.

Heel stil zijn

‘Ik ben opgegroeid in Scheveningen, bij de haven. We waren thuis met zijn zevenen. Ik heb vier zussen.’

Was het gezellig thuis? ‘Met mijn zussen deed ik leuke dingen. Dat doen we nog steeds. Maar, nee, het was niet altijd leuk thuis’, zegt Adrie. Ze legt uit dat haar vader te veel dronk. Hij was vrachtwagenchauffeur. ‘Als hij ’s avonds de straat in kwam rijden, stuurde mijn moeder ons gauw naar boven. Hij moest dan rustig bijkomen en wij moesten heel stil zijn.’

Adrie leert zo al vroeg om zich aan te passen. Er is veel ruzie thuis. ‘Het botste vaak tussen mijn vader en mijn zussen. Mijn vader kon weinig hebben. Ik paste me aan. Ik was altijd stil en gehoorzaam. En ik probeerde ruzie te voorkomen.’

Nooit genoeg geld

Helaas was het drankprobleem van Adries vader niet het enige probleem. ‘Er was ook nooit genoeg geld vroeger. We hadden het echt niet breed. De drank van pa kostte natuurlijk ook veel te veel. Hierdoor bleef er weinig over voor ons. Er kon haast niets. Nee, dat was niet leuk.’

Op school gaat het ook niet goed met Adrie. Na de lagere school gaat ze naar de huishoudschool. Maar ze zakt voor haar eindexamen. Geen diploma dus.

En zonder diploma kan ze geen werk vinden. Ze kan nog wel een andere opleiding kiezen. Adrie hoeft hier niet lang over na te denken. Ze wil graag kapster worden. Dat mag van haar ouders. Een leuke tijd volgt. De opleiding duurt een jaar. En daarna heeft Adrie meteen een baan. Ze mag blijven werken bij de kapperszaak waar ze stage heeft gelopen.

Verliefd

Ondertussen leert ze ook een heel leuke man kennen, Gerard. Adrie is meteen verliefd. En al snel wonen Adrie en Gerard samen. 'We hebben toen zulke leuke jaren gehad', vertelt Adrie. Gerard werkte op de visafslag. Daar verdiende hij goed. Adrie heeft, voor het eerst in haar leven, geen zorgen over geld. En daar geniet ze van: 'Het was lang leve de lol. Ik kocht gewoon waar ik zin in had!' Het geluk lijkt niet op te kunnen: Adrie en Gerard krijgen een dochter. Adrie verwent haar kleine meisje graag. Ze vindt het fijn om mooie kleding voor haar dochter te kopen. 'Ik hoefde niet naar de Zeeman of andere goedkope winkels. Ik kon dure merkkleding kopen. Wat ik zelf in mijn jeugd niet had, kon ik mijn meisje wel geven.' En er volgen nog twee dochters.

Ontslagen

Maar dan komt er een eind aan de gelukkige tijd. Eerst wordt Adrie, na veertien jaar, ontslagen bij de kapperszaak. Een nieuwe baan vinden is moeilijk. 'Ik pakte alles aan,' vertelt Adrie, 'maar er was gewoon weinig werk. Er werd ook vaak gezegd dat ik te oud was.' Adrie werkt af en toe als schoonmaakster en in de catering. Het verlies van haar baan is niet de enige tegenslag. 'Mijn man verdiende ook steeds minder. Op de visafslag liep het werk terug.' Toch maken Adrie en Gerard zich nog niet echt zorgen. 'We gaven nog altijd veel geld uit.' Dat kon natuurlijk niet lang goed gaan. Want de rekeningen bleven gewoon komen.

'Dat is erg hoor, als je vrienden om geld moet vragen. Maar ik moest wel geld hebben om eten voor de kinderen te kopen. Ik schaamde me zo.'

Gerard doet in die tijd de administratie van het hele gezin. 'Ik kon volgens hem niet met geld omgaan', zegt Adrie. Maar zij heeft haar twijfels over de manier waarop hij dit doet: 'Hij trok dan het laatje met rekeningen open en betaalde er een paar. Dan ging het laatje weer dicht. Ik merkte steeds vaker dat er rekeningen niet betaald waren. Er kwamen *herinneringen* bij de post. Het duurde niet lang of de eerste *deurwaarders* kwamen aan de deur.'

Ruzie

De spanningen tussen Adrie en Gerard worden groter. 'We kregen er steeds vaker ruzie over. We gaven elkaar de schuld.'

Dan komt Gerard met een idee. Adrie: 'We namen een *doorlopend krediet*. We dachten zo in één keer alle schulden af te kunnen lossen. Maar dat lukte niet. Mijn man sloot toen nog een andere lening af. We moesten zoveel *aflossen*.'

Maar het wordt nog erger. Want ook Gerard raakt zijn baan kwijt. 'Toen moesten we ook geld lenen van familie en vrienden. Dat is erg hoor, als je vrienden om geld moet vragen.' Adrie vindt het vreselijk. 'Maar ik moest wel geld hebben om eten voor de kinderen te kopen. Ik schaamde me zo.' De situatie wordt steeds moeilijker voor Adrie. 'Je staat altijd onder spanning. Elk moment kan er iemand bellen. Iemand die we nog moeten betalen.'

Vreselijk.’ Adrie leeft met de gordijnen dicht. Als de bel gaat, durft ze niet open te doen. Ze verstopt zich dan in huis. Want misschien is het weer een deurwaarder. Of wordt ze afgesloten van water of licht. ’s Nachts ligt ze wakker. Slapen lukt niet meer.

Drinken

Adries man gaat op een andere manier met de zorgen om. Hij gaat steeds meer drinken. Dit is voor Adrie nog moeilijker dan de schulden. Het doet haar te veel aan haar jeugd denken. Ze loopt weer op haar tenen, net als toen ze kind was.

Dan neemt Adrie een moeilijke beslissing. Ze gaat scheiden. ‘Het was echt helemaal op’, legt Adrie uit. Ze moet op zoek naar een eigen woning. Waar kan ze naartoe? Adrie weet het niet, en vraagt hulp bij de gemeente.

De gemeente heeft niet direct een oplossing. Maar dan komt er, na een paar weken, een huisje vrij. Adrie mag het huren. ‘Maar ik had echt geen cent meer. Ik had niets om het huis in te richten.’

Lieve familie

Gelukkig krijgt Adrie dan hulp van haar zussen. ‘Ik heb zo’n lieve familie. Geweldig! De een had een stukje behang. De ander kon wat oude meubels regelen.’ Op die manier weet Adrie van haar nieuwe huis weer een beetje een thuis te maken.

Maar de rust die Adrie zo hard nodig heeft, komt er niet. De geldzorgen zijn nog lang niet voorbij. Adrie wordt na de scheiding *failliet verklaard* door de rechter. Ze krijgt een *bewindvoerder* toegewezen. Dat betekent dat Adrie haar geld niet meer zelf mag *beheren*. Er wordt haar beloofd dat nu alles in orde zal komen. Maar het loopt heel anders.

‘Er is een heleboel misgegaan’, vervolgt Adrie haar verhaal. ‘Er bleven deurwaarders komen. Ik werd drie keer afgesloten van gas en licht. Stel je dat eens voor. Het liep allemaal verkeerd. Ik deed ’s nachts nog steeds geen oog dicht.

En ik ging ook enorm twijfelen aan mijzelf. Deed ik iets fout? Maar dat kon toch helemaal niet? Het was toch de taak van de bewindvoerder om de rekeningen te betalen? Ik snapte er niks van.’

Net op het moment dat Adrie de moed op wil geven, krijgt ze een belangrijke brief. In deze brief staat dat de bewindvoerder nu zelf failliet is. ‘Hij had het al die tijd niet goed gedaan, dus.’ Dit lijkt het begin van Adries redding te zijn. Ze krijgt een nieuwe bewindvoerder. En met haar hulp krijgt Adrie haar leven weer een beetje op orde.

Henk

Toch gaat het al snel weer mis. Adrie krijgt een nieuwe vriend, Henk. Ze denkt eindelijk het geluk weer gevonden te hebben. Henk lijkt een lieve man.